

VALGEJÄRVE LUBJA-LEENU

Lood väikesest tüdrukust, kes läks taevatähti otsima

Koostja :MTÜ Ellamaa Loodusselts

Lood : Katrin Salep ja legendid

SISEMINISTERIUM

KÜSK Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

LUBJA LEENU

Elas kord tüdruk nimega Leenu. Ta tahtis üle kõige maailmas ainult ühte asja - mängida taevatähtedega. Igal õhtul enne uinumist vaatas ta tähti, mis tantsisid kõrgel taevas ning soovis, et ühel päeval võiks ka tema koos nendega keerelda.

Ühel õhtul otsustas Leenu oma unistuse täide viia. Ta asus otsima teed tähtede juurde. Taevas säras täiskuu, öö oli soe ja sume. Leenu aina kõndis ja kõndis, ega märganud, et oli jõudnud väikese järve äärde. Seal nägi ta tähti peegeldumas järve pinnal. "Vabanda", sosistas Leenu järvele, "kas sa võiksid mulle juhatada teed tähtede juurde?" "See on lihtne" virvendas järv tasa. "Tähed säravad mu silmades enamik öid. Tegelikult säravad nad nii erksalt, et ei lase mul magada", selgitas Leenu ärevalt järvele. "Kui sa tahad neid leida, ole lahke ja hüppa vette."

Nii Leenu tegigi. Ta ujus järves ringi, kuid ei leidnud ainsatki tähte. Ka need, mis veepinnal helklesid, kadusid veevirvendusse. Kurvalt ronis ta kaldale. Veest välja jõudes märkas Leenu, et ta on üleni lubivalge. Valgejärv oli kinkinud Leenule lohutuseks oma valge lubjase rüü. Pesi, mis ta pesi, nühkis, mis ta nühkis, aga nahk jäi ikka kahvatuks kui lubi ning riided, mis ta selga pani, muutusid kohe valgeks. Sellest ajast peale kutsutakse Leenut Valgejärve Lubja Leenuks. Nii võib teda ekslemas näha järve ümbruses tänase päevani, otsides taevatähti, et koos tantsida

Lubja Leenu ja Järveotsa talu peremees

Hämaral sügisõhtul hingede rändamise ajal märkas Lubja Leenu järveotsa järvel virvatulukest. Virvatuluke meelitas ja kutsus seni kuni Leenu tulega rääkima läks. Selgus et virvatulukeseks on Järveotsa taluperemehe vaim. „Keda sa ootad siin pimedal ajal?“ küsis Lubja Leenu.

„Ootan endale kaaslast kellega koos oleks mõnus jutte vesta“ vastas vaim ja taluperemees jutustas talle oma kurva loo.

Järveotsa talu peremees olnud ennevanasti päratu rikas. Peremehel olnud igasugust vara küllaldaselt, ainult põldu olevat tal enda arvates napilt ja sellepärast harinud ta seda juurde talu lähedal orus asuvast metsatukast. Ühel kuumal suvepäeval kündnud mees jälle põldu. Põld hakanud juba peaaegu valmis saama, aga päike kõrvetanud nii palavasti, et mees otsustanud loomadele pisut puhkust anda ja ise kõrvetavate kiirte eest varjule pugeda. Ta sidunud siis härjad põllu äärde pikkade puust vaiade külge kinni ja läinud ise põõsaviilusse puhkama.

Korrage kerkinud ei tea kust põllu kohale suur tume hirmuäratav pilv ja hakanud silmnähtavalt allapoole vajuma. Kohutava kohina peale ärganud mees üles ja hakanud kodu poole jooksuma. Kuid põllu keskele jõudes ta komistanud ja kukkunud. Siis oli aga nii ägedalt sadama hakanud, et vaene mees ega ka härjad pole suutnud põgeneda, nad jäänudki vee alla. Põllu asemele aga tekkinud järv.

Järveotsa talu peremees lõpetas oma kurva loo, kuid märkas alles siis, et Lubja Leenu oli juba Pisuksenõmme teed mööda Valgejärve poole teel. Nii ei õnnestunud taluperemehel omale seekord kaaslast leida.

Lubja Leenu ja karu

Ühel soojal suveõhtul mööda Pisuksenõmme teed kõndides tabas Leenu kõrv mingi heli, mis kord kostis kaugemalt ja siis jälle lähemalt. Hoolikamalt kuulates tundus see nagu ragina moodi, nagu kõnniks keegi mööda kuivanud oksil. Lubja Leenu muutus selle peale üsna ettevaatlikuks ja jäi seisma, sest ragin aina lähenes. Ta otsustas end puu taha peita.

Korrage kostus mõiratus. Lubja Leenu tardus hirmust, aga hirmul on ju alati suured silmad. Tema ees seisis end tagajalgadele püsti ajanud hiigelsuur karu, käpad laiali, aga pilk kohkunud.

„See oled sina Lubja Leenu oma taevatähti otsimas, aga mina mõtlesin, et mõni võõras on metsa tulnud meie rahu rikkuma. Ma mõtlesin võõrast natuke hirmutada, et ta tulnud teed tagasi läheks.“

Nii kõndisid nad koos Valgejärve poole. Lubja Leenu jäi Järve äärde vett silmitsema, aga karu läks oma teed. Leidis järve saarelt puu ja kratsis seda oma küüntega nii kõrgelt kui ulatas ja nii kõvasti kui suutis.

Praegugi seisab karu kratsitud puu Valgejärve ääres. Igal aastal käib karu oma puud kontrollimas, et ega keegi võõras karu pole küüsi tema puuse lõõnud.

Teadagi on et kui tuleb uus karu ja ulatab kõrgemalt kratsima, saab ta siinsete metsade peremeheks

Lubja Leenu ja allikas

Mida rohkem Lubja-Leenu järve ümbruses seiras, seda tuttavamaks sai metsas iga puu ja põõsas, iga kivi ja känd, kungas või lohk. Kõik metsaelanikud tundsid temast rõõmu, kui temaga kohtusid, sest Lubja Leenu oli hea ja lahke olemisega. Ei teinud kunagi kellelegi liiga. Kõndides aga tundis ta hirmsat janu, sest ilm oli ilus ja päike aina kõrvetas. Janu aga muutus aina suuremaks. Korrage kostis ta kõrvu mahe ja õrn hääl „Tule kustuta oma janu minu jahutava veega!“ Imestusega märkas Lubja Leenu

puude vahel silledust. Ta seadis sammud kohe sinna poole "Tule, tule hea laps, astu aga ligemale!" See oli allikas, mille vesi oli selgemast selgem, puhtamast puhtam ning jahedamast jahedam. Lubja Leenu kummardas allikale ja jõi hea sõõmu kosutavat vett. Siis kostis mahe hää: „Kas tead, et allikas ongi janu kustutamiseks ja minu vesi annab jõudu Valgejärvele. Kunagi ei tohi sinna prahti visata ega vett rikkuda. Kes sa oled ja kust sa tuled?“ Olen allikahaldjas ja aitan janustel teed allikani leida. Kel janu, leiabki allika silleruse järgi. Selleks panen vee liikuma, et ta helkima hakkaks.“ „Aitäh allikahaldjas kosutava vee eest!“ Iga kord kui Lubja Leenu metsa läheb, käib ta nüüd allikal janu kustutamas ja allikahaldjat tänamas.

Võsaviile ja Lubja Leenu

Elamuste rohke päev väsitab Leenut ja ta seadis end Rukkimägede nõlvale puhkama. Oli mõnus pikutada pohlade ja mustikate keskel liivaküngastel. Lubja Leenu oli juba tukastamas kui kuulis kaugelt ulgumist. „Kas sa oled tuul kes sa seal ulud?“ hüüdis Leenu.

„Ei ole tuul, olen võsaviile!“ vastas kare hundihää. „Ma ei tee sulle liiga, tule ja päästa mind lõksust!“

Lubja-Leenu oli julge tüdruk, kes ei kartnud metsas rännata ja nii tõttas ta hundile appi.

Rukkimägedest alla jooksnud, leidis ta end hundiaia juurest. „Mis sa seal sees teed?“ küsis Leenu.

„Vaata Leenu, inimesed kutsuvad mind metsasanitariks seetõttu, et söön metsas vigaseid ja nõrku loomi. Täna arvasin, et mulle kuluks ära üks kena kodukits, mille inimesed siia aedikusse olid toonud.

Nüüd olen aga siin lõksus. Päästa mind Lubja Leenu ja ma luban, et ma enam kunagi ei puutu inimeste koduloomi.“ Lubja Leenu oli hea südamega ja tal hakkas hundist hale. Nii lipsaski hallivatimees oma teed.

Lubja Leenu sortsimäel

Kord kui Lubja Leenut jälle metsa poole kiskus kõndima, oli tal kange tahtmine minna sinna, kuhu jalad viivad. Leenu polnud märganud, et tegelikult hakkas metsas juba hämaraks minema. Ta kõndis aina edasi ja edasi, ikka sinna kuhu jalad viisid. Korraga avastas Lubja Leenu, et on täiesti võõras kohas, ei ole tuttavaid puid ja põõsaid. Ta vaeseke oli ära eksinud. Nutt kiskus kurku ja hirm nahavahele „Mida ma nüüd peale hakkam? Mis ma siin pimedas metsas küll üksinda teen?“ halas Lubja Leenu nutuse häälega. Ühtäkki tundis ta, et keegi sikutas teda kleidi varrukast. Lubja Leenu pööras end sikutaja poole. Seal seisis sassis juustega, kriimu näoga tüdrukutirts. „Ära karda ma viin

sind koju!“ Nimelt oli väike sortsiplika kuulnud kellegi nuttu ja otsustas vaatama minna kas keegi abi vajab. Nii leidiski ta Lubja Leenu. Ta haaras Lubja Leenu käest kinni ja tiris teda enda järel edasi. Nad jõudsid sortsimäele, kus mets oli tihedamast tihedam ja põõsad paksemast paksemad. Seal pidasid sortsid kuuvalgel kesköist tantsupidu. Üks sorts inetum kui teine, aga kõik olid heas tujus. Kui Lubja Leenu oli läbi nutu oma mure ära rääkinud otsustasid nad üheskoos teda aidata ja nõidusid Leenu õigele teele. Peagi oli Lubja Leenu koju jõudnud.